MEDALION

MIRCEA ŞERBĂNESCU

Născut în 1919 în nordul ţării şi urmînd studiile secundare în Oltenia, iar pe cele superioare la Bucureşti, Mircea Şerbănescu s-a replantat încă din tinereţe în Timişoara, spiritul bănăţean fiind probabil congenital firii lui. Iată de ce cred că mutaţiile socio-culturale, care pe un altul l-ar fi descumpănit, au fost întîmpinate de acest autor (debutul in 1937) cu o bonomă seninătate, dar i-au virat opera literară (abundentă) spre dimensiunea mai puţin banală a science-fiction-ului. Întrucît sînt atras doar de fenomenul s.f., restul operei lui Mircea Şerbănescu – şi o spun cu toată căldura – mă lasă rece. Mai puţin obişnuită pentru un scriitor timişorean (aici nu mă refer la tinerii fani din orice colţ al ţării, care au un statut aparte), dar nu şi pentru un profesionist al anticipaţiei. Este demn de reţinut că elementul care caracterizează proza celui ce a scris „Uluitoarea transmigraţie" îl constituie viziunea cotidiană (în cazul nostru racordată temei s.f.), interesul pentru amănuntul insignifiant, dar care totodată dobîndeşte nu ştiu ce vibraţie fantastică.

Fără să fac comparaţii de valoare, această predilecţie pentru cotidian îl înrudeşte pe Mircea Şerbănescu (sînt convins că e o problemă de afinitate structurală, şi nu de imitaţie) cu unii autori americani, precum Cliflord D. Simak.

Oricît de important ar fi Simak (iar „City" reprezintă una dintre operele s.f. fundamentale), el rămine în ochii mei un autor „provincial", „un exponent al fermierilor". Aceasta nu însemnează cîtuşi de puţin un reproş (chiar în Bradbury identific o asemenea latură, dar accelerată pînă la cosmic, şi, parţial, în Wells, cu personajele lui de tîrg englez), ci, de

asemenea, o declaraţie de structură: eu nu sînt aşa şi nici în Verne, Efremov, Klein sau Lem nu descopăr acest spectru. Dar poate că tocmai aceste însuşiri detectate în „Uluitoarea transmigraţie" (Editura Tineretului, 1968) ori în „Misterioasa sirenă" (Editura Albatros, 1972), conferă scrierilor s.f ale lui Mircea Şerbănescu culoarea lor inconfundabilă. Această din urmă carte a fost premiată de Asociaţia Scriitorilor din Timişoara.

Să nu uităm că una dintre temele importante ale genului nostru este aceea care ne arată o Terră ajunsă un membru anonim al unei vaste comunităţi galactice. Or, în această direcţie, stilul Şerbănescu-Simak (oricît de iritant ar fi pentru mine) constituie poate un bun instrument de a sugera această „provinciatizare" terestră.

Şi mi se pare semnificativ (deşi paradoxal) faptul că bănăţenismul cel mai autentic (distins prin cuminţenie, sfătoşenie, luminozitate) să-l găsim în science-fiction la acest bucovinean, şi nu la tinerii autori de anticipaţie născuţi la Timişoara.

Dar unul dintre meritele acestui veteran al s.f.-ului nostru e şi acela de a fi fost mulţi ani o „cloşcă" (profesionistă) a cenaclului „H G. Wells" din Timişoara (citeşte: îndrumător), în care calitate a participat la aproape toate consfătuirile anuale organizate de-a lungul şi de-a latul ţării.

ADRIAN ROGOZ

BALADĂ COSMICĂ

MIRCEA ŞERBĂNESCU

Erau doi băieţi şi două fete. Ocupau două cabine separate. În fiecare dimineaţă îi deştepta un ceas cu cîteva fraze muzicale. După ce treceau prin fluidul aromat din „sala de baie", unde îndeplineau şi exerciţiile fizice de rigoare, se adunau în jurul mesei pentru a se hrăni serviţi de o linie fixă de roboţi. Fix la opt intrau în sala de clasă la dispoziţia robotului-profesor. Urmau: masa de prînz, controlul medical, orele de studiu şi meditaţie.

Seara luau legătura cu Pămîntul.

Trecuseră cu bine prin operaţiile lansării, oricît de cumplite fuseseră vibraţiile navei pînă ce ieşiseră din atmosfera terestră.

Începuse cea mai îndrăzneaţă călătorie a omului în spaţiul extraterestru, concepută să ajungă la o îndepărtată planetă, care oferea posibilităţi de existenţă pămîntenilor. Întrucît distanţa dus şi întors cerea o viaţă de om, fusese concepută operaţia aceasta cu doi băieţi şi două fete la bord. Lor li se încredinţase misiunea de a fi porumbeii pe care îi aştepta corabia Pămîntului, grav ameninţată de suprapopulaţie, supraînarmare, suprapoluare şi alte cîteva elemente esenţiale, toate la indicele „supra".

Încă la început de viaţă şi de călătorie, cei patru cosmonauţi adolescenţi erau legaţi de familiile lor, de căminele lăsate în urmă. Programul le fusese astfel întocmit ca seara să vorbească pe scurt cu ai lor. Aveau astfel putinţa să se intereseze şi să afle veşti despre bunici, sau despre frăţiorii mai mici; dar şi să-şi proclame propriile satisfacţii, fapte şi gînduri.

— Tată, azi am luat zece la matematică. Am avut o problemă grea, dar nu mi-am pierdut cumpătul.

Se punea mare accent ca totul să decurgă firesc, în ciuda distanţei în creştere vertiginoasă de la o clipă la alta şi a Timpului care nu înceta să-şi scurgă nisipul nevăzut din rezervorul de sus al uriaşei clepsidre. Cei de pe navă erau mai puţin conştienţi de teribilii factori care marchează existenţa umană, de aceea pe unul dintre băieţi îl contrarie într-o seară felul greoi şi întretăiat în care reacţiona tatăl lui în atît de aşteptata lor convorbire cotidiană.

— Ce s-a întîmplat, tată, de ce îmi vorbeşti cu atîta greutate? Presimt după vocea ta că ceva nu e în ordine. Pune-mă şi pe mine la curent cu ce se

întîmplă.

— Sînt foarte emoţionat, fiule!

— De ce, tată? Te frămîntă cumva gîndurile? Noi sîntem bine.

— Oh, nu. Mă preocupă trecerea timpului. Ai plecat copil şi, iată, acum îmi dau seama cît ai crescut: vocea ţi-e în schimbare. Calculam de cînd nu ne-am mai strîns în braţe.

— Şi mie mi-e dor, tată; uite, aş dori să fiu acolo, să ne vedem, să ne bucurăm că sîntem laolaltă...

— Opreşte-te, fiul meu; ştii bine că ţelul esenţial este misiunea voastră. Nu te mai gîndi la altceva. Lasă dorul în pace. Noapte bună!

De obicei, cu urarea aceasta se încheiau convorbirile la uriaşa distanţă a unora faţă de ceilalţi. Vorbele răzbăteau clare de la Pămînt la navă şi viceversa, însă era tot atît de adevărat că timpul trecea, trecea... Şi astfel sosi o seară în care sensul dialogului căpătă şi acest aspect:

— Unde e tata?

— M-a încredinţat să-ţi spun eu „Noapte bună”.

— De ce n-a venit el însuşi? Unde e, ce face?

— Medicii susţin că nu e nimic serios.

— Medicii? Sînt mai mulţi? De ce? E atît de grav?

— N-am spus aşa ceva; eu nu-mi îndeplinesc decît menirea de a-ţi transmite în numele lui „Noapte bună”.

Încetul cu încetul, vocile băieţilor nu mai fură în schimbare. Sunau tot mai precis, bărbăteşte. Nu se mai vorbea de note bune. Dar nici de o recentă întîlnire cu un nor de asteroizi care loviseră şi zgîlţîiseră bine de tot nava. Intraseră în al doilea program al călătoriei: activitatea lor căpătă o conştiinţă nouă.

Numai seara retrăiau emoţionaţi legătura cu cei dragi, rămaşi departe în urmă, pe Pămînt. Unul dintre băieţi vorbi astfel tatălui său:

— Ştii, tată, eu şi cu Nona... Şi presupun că n-ai nimic împotrivă. Uite, şi ea e nerăbdătoare să-ţi vorbească.

— Bine te-am găsit, tată, rosti simplu Nona.

— Bine ai venit, scumpa mea. Te îmbrăţişez cu toată dragostea ca pe o fiică ce-mi eşti.

— Adineauri le-am spus şi alor mei noutatea şi mi-au promis că veţi lua astă-seară masa împreună.

— Alo, tată, de ce taci? Tată, tată, ce e?

De departe de tot, de la milioanele de kilometri, vocea răzbătea ca pierdută, tremurînd de emoţie.

— Mi s-a tăiat răsuflarea, iertaţi-mă. Sînt mişcat de nu ştiu cum să vă spun. Să fie într-un ceas bun!

Călătoria continua, continua. Viaţa mergea înainte. Aparent nu se petrecea nimic îngrijorător. Dimineaţa deşteptătorul îşi suna notele armonioase, linia de roboţi servea rapid şi tăcut alimentele în tăvi metalice inoxidabile, se desfăşura apoi activitatea zilnică, după care seara se lua firesc legătura cu Pămîntul. Rînd pe rînd, vocile părinţilor păliseră, pieriseră. Le luaseră locul alte voci – ale fraţilor, surorilor, chiar ale unor străini. Numai unul singur dintre cei patru mai putea să pronunţe cuvîntul „Tată”.

— Tată, mă auzi? Eu cu Nona vom avea un urmaş... Da, da, înţeleg. Ascultă-mă bine, am să vorbesc mai tare. Vei fi bunic, tată. Dacă o fi să fie băiat îi punem numele tău, iar dacă o fi să fie fată numele mamei lui Nona.

— Ai crescut, fiule, eşti departe şi ai devenit bărbat, vei fi tată. Mă gîndesc la tine şi la voi şi vă doresc numai binele, fericirea şi împlinirea misiunii. Omenirea are nevoie de spaţii noi pentru supravieţuire, avem cu toţii nevoie de spaţiu, fiule, şi depinde de voi, de voi...

— Tată, ţi-am dat o veste grozavă, de ce-mi vorbeşti ca un automat. Tată!

Strigăt în pustiu; legătura se întrerupsese. Cum au mai aşteptat toţi seara următoare! Se auzi atunci din nou strigătul — Tată! Vreau să stăm de vorbă serios, ce se întîmplă acolo? Şi auzi: Ai crescut, fiule, eşti departe şi ai devenit bărbat, vei fi tată. Mă gîndesc la tine şi la voi şi vă doresc numai binele, fericirea...

Tinerii se priviră stupefiaţi. Pe feţele lor creştea o paloare de moarte.

— Repetă, mereu repetă.

— Poate să fie numai o defecţiune de moment. Vom verifica mîine seară.

În seara următoare neliniştea lor crescu; ceea ce auzeau repetat iarăşi şi iarăşi nu putea fi alt ceva decît o înregistrare transmisă conform programului, de emiţătorul automat. Şi atunci Nona spuse:

— Să reţinem exact cele ce ne privesc direct (şi cită): „Omenirea are nevoie să supravieţuiască, fiule, şi asta depinde de voi”... Adică de noi, prieteni, de noi.

VOCEA

MIRCEA ŞERBĂNESCU

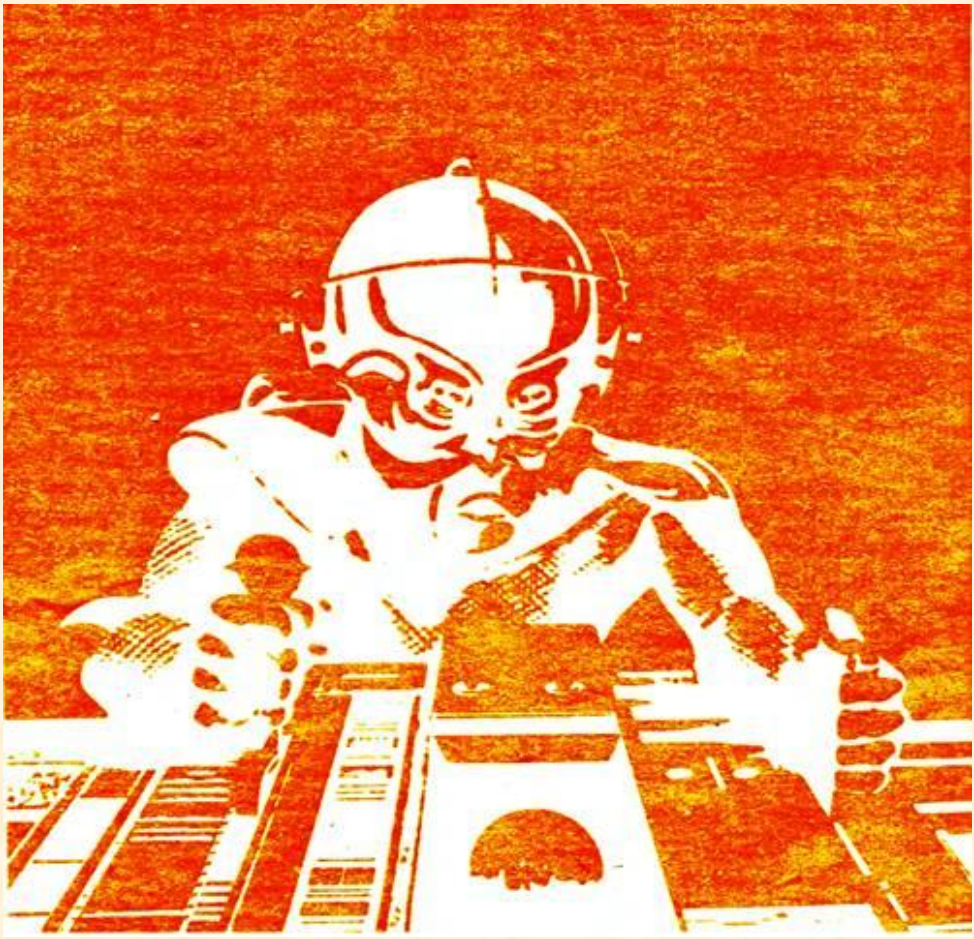

Cazul a stîrnit mare vîlvă la timpul său. Iniţial, totul apărea ca o campanie de presă pe o temă ce mai fusese dezbătută în public şi la proporţii mondiale: aveau dreptul persoane sau instituţii de cercetări să păstreze ca secrete absolute importante descoperiri ştiinţifice care priveau umanitatea? Opiniile se înfruntau zgomotos în paginile ziarelor de pretutindeni, la posturile de radio şi televiziune. Sateliţii pentru comunicaţii abia făceau faţă fluxului de cuvinte în acest domeniu.

Ce se întîmplase în ultimă instanţă de se ajunsese la acele polemici acerbe, cu atacanţi şi apărători la fel de fanatici şi unii şi alţii? Un institut de studii cosmice din America de Sud captase din imensitatea spaţiului o VOCE venind parcă de nicăieri şi de pretutindeni totodată. Şi în loc să facă imediat cunoscut faptul în detaliile sale tulburătoare, învăluise totul în taina cea mai desăvîrşită. A urmat apoi ciudata întîmplare că o rază de lumină scăpase din plasa de întuneric bine strînsă. Destul ca ziariştii să se repeadă în zbor – şi la propriu şi la figurat – spre îndepărtatul oraş sud-american, la vînătoare de ştiri senzaţionale.

Izbindu-se mereu de zidul tăcerii, armata asediatoare de ziarişti mutase centrul de interes al discuţiilor de la evenimentul propriu-zis la cealaltă chestiune, clamînd că nici un cercetător izolat sau institut ştiinţific, indiferent cui ar aparţine, nu are dreptul să pună sub obroc descoperiri sau argumente care interesează în cel mai înalt grad opinia publică din întreaga lume. Căci era evident că o VOCE venită de nicăieri privea deopotrivă pe locuitorii tuturor celor cinci continente, dornici să se cunoască pe sine, trecut şi viitor – atît cît este posibil acest lucru.

Nu au lipsit nici aceia care să susţină şi să proclame atotputernicia secretului, primordialitatea absolută celor care fac descoperiri şi aşa mai departe, dar argumentaţia contra era încă mai puternică şi mai convingătoare. Între timp, transpiraseră şi alte amănunte în legătură cu VOCEA, încă atît de straşnic păstrată în secret. Se ştia de-acum că VOCEA fusese captată într-un flux de semne şi semnale din univers, într-un ansamblu indestructibil legat de lumea cosmică. „Cei care iubesc liniştea nopţilor, încîntîndu-se de poezia stelelor şi a lunii, cei care cred în muzica stelelor, nici nu îşi închipuie măcar cît de «zgomotos» e acest spaţiu imens care înconjoară pămîntul” – astfel scria un reporter, folosindu-se de informaţii la îndemînă în orice institut de cercetări din acest domeniu.

Oricum ar fi fost, presiunea extraordinară a opiniei publice a obligat pînă la urmă institutul sud-american să se deschidă, organizînd mai întîi o conferinţă de presă. Avu loc un scurt istoric al captării, VOCEA venind fără îndoială din spaţiu, o dată cu toate celelalte semne care se aud sau se consemnează pe benzile magnetice. Calitatea ei era cu totul alta decît a celorlalte sunete înregistrate, şocînd prin autenticitatea umană pe care o reprezenta. Toate testele la care au supus-o ulterior au demonstrat fără putinţă de tăgadă tocmai această fascinantă autenticitate. Deşi exprimînd o limbă necunoscută nouă, celor de azi, VOCEA suna teribil de omeneşte! – cam aşa fusese formulată această uluitoare observaţie.

— Şi ce zice? dori să ştie unul dintre ziarişti, cu vîrful condeiului în aşteptare înfrigurată deasupra filei albe de carnet profesional.

Tocmai aici e misterul: limba vorbită de VOCE – dacă aparţine uneia cu adevărat – ne este cu totul necunoscută, ea aparţinînd, fără îndoială umanităţii prin ton şi intonaţie. De asemenea, nu s-a putut stabili dacă aparţine unui singur glas sau tumultului unei mulţimi care scandează un singur cuvînt, o sintagmă, oricîte analize se făcuseră şi sub acest aspect. O posibilă presupunere era aceea că VOCEA ar aparţine unei invocaţii solemne, sau unui blestem într-un moment decisiv, fără să se poată preciza în ce sens anume. Unii erau dispuşi să se hazardeze imaginînd o solemnitate pe un munte înalt, ceea ce ar şi explica – dacă acest lucru este posibil de explicat – şi reverberaţia în forţă rătăcită în spaţiu.

— Cum a fost atunci „conservată", prin ce fenomen posibil? a întrebat un alt ziarist.

Nu sîntem decît în domeniul presupunerilor, s-a spus; noi am plecat de la premisa **tonalităţii** în care se exprimă VOCEA. Şi din acest punct de vedere ea este umană, cam atît se poate afirma cu oarecare certitudine. Numai omul poate **invoca,** poate rosti **blesteme,** întreba şi răspunde singur sau în cor, după reguli pretutindeni valabile, indiferent de limba în care se vorbeşte. „Dacă am fi avut mai mult răgaz şi mai multă linişte", strecuraseră reprezentanţii autorizaţi ai institutului sud-american, încercînd să-şi apere încă o dată dreptul privitor la secret, sau măcar la primordialitate, deşi era o încercare timidă şi cam tardivă. Se şi luase în plan internaţional hotărîrea ca VOCEA să fie înregistrată pentru toate institutele de cercetări de pe glob, care ar dori aceasta, urmînd ca peste tot să se facă efortul clarificării misterului.

În reportajele lor, ziariştii relataseră mai departe cum auziseră cu propriile urechi VOCEA; bineînţeles, am urmărit şi noi – eu şi colegii de la institut – cu sufletul la gură cele ce s-au spus acolo, încercînd să găsim puncte de sprijin încă înainte de a primi înregistrarea pe care o solicitasem şi pentru noi. Desigur, că un neajuns în calea înţelegerii exacte a fenomenului era însăşi fantezia ziariştilor, stilul, comparaţiile şi poezia cu care se simţeau ei obligaţi să-şi împodobească relatările. Dar ce moment tulburător ne-a fost oferit în ziua cînd am deschis containerul cu copia înregistrării originale! Cum ne tremurau mîinile cu care am desfăcut încuietorile inoxidabile, scoţînd tubul închis în plumb, înăuntru aflîndu-se obiectul emoţiilor şi nerăbdării noastre! Cum ne jucau în ochi luminiţele unei tensiuni insuportabile, pe cînd pregăteam în aparatele de ascultare banda magnetică!

Abia am apăsat cu grijă butonul de pornire, întrebîndu-ne dacă nu am omis ceva, dacă nu am greşit din start şi înregistrarea se va solda cu o tăcere de moarte; aşteptam încremeniţi, respirînd din greu, ca după fugă. Inima ne bătea nebuneşte, iar în tîmple apăsau toate nerăbdările posibile. Apoi au răsunat primele semnale cosmice, plasîndu-ne astfel în lumea firească muncii noastre, după care am început să auzim un fel de vuiet cum nu auzisem niciodată şi care avea şi tonalitate de vînt, dar şi de glas omenesc în tensiune. Să fi fost **aceasta** VOCEA? Ascultam cu o încordare dureroasă, reluînd de mai multe ori banda. VOCEA. Umană, fără îndoială, ridicîndu-se şi coborînd ca smulsă de vînt, intonînd cu solemnitate, sau cu mînie, sau cu spaimă, dîndu-ne fiori de nelinişte.

VOCEA care venea de cine ştie cînd şi de cine ştie unde, călătorea, călătorea... Călătorea şi acum prin noi, zbătîndu-se o dată cu sîngele, cu simţirea, cu memoria noastră, auzind pe altcineva, sau pe noi înşine. Auzindu-ne? VOCEA.

TAINA PIETRELOR CALDE

MIRCEA ŞERBĂNESCU

Atol: insulă în formă de inel în mările calde... O astfel de imagine îl stăpînea pe măruntul economist Dan Roşoga de pe vremea cînd mai purta cravată roşie şi se pasiona de călătorii şi de mari descoperiri geografice şi cosmice. Încă de pe atunci aflase că într-o insuliţă îndepărtată, pierdută ca un vîrf de ac în imensitatea Oceanului, persistă misterul unor uriaşe capete de piatră asemănătoare cu cele din Insula Paştelui, cu deosebirea că acestea erau mai vechi încă şi prezentau – în chip inexplicabil – calitatea de a fi... calde. Cine le atinsese pretindea că erau la fel de netede şi că aveau aproximativ temperatura obrazului omenesc, însă nimeni nu fusese în stare să dea şi explicaţia logică – de ce era aşa. Roşoga, oricît urmări peste ani rubricile „De toate pentru toţi" din toate publicaţiile la care ajungea, constatase că misterul continua să persiste.

Adunase între timp un caiet întreg de tăieturi din ziare şi reviste, precum

şi de însemnări din cele aflate pe calea undelor radiofonice, pe care-l răsfoia şi acum, la cei peste treizeci de ani ai săi, cu aceiaşi fiori fierbinţi de odinioară; oare n-ar putea fi tocmai el acela însemnat să dezlege misterul? Dar dacă lui însuşi îi era scris să ridice vălul unei taine atît de fascinante? Întru aceasta strîngea bani ca un Hagi-Tudose încă mai hain şi nemilos, în primul rînd cu sine. Nu îşi făcuse nici familie, iar lumea se obişnuise să-l vadă sfrijit şi îmbrăcat ponosit, dornic să se strecoare prin lume cît mai nebăgat în seamă.

Satisfacţia lui era aceea de a-şi trăi cît mai deplin visul înaripat. În clipa cînd recoltă dintr-un ziar informaţia că acele busturi de piatră aparţineau – după vechi credinţe şi legende de-ale băştinaşilor din jur – vremii urieşilor, se hotărî să rupă, oricît l-ar fi durut, ceva din agoniseala atîtor ani ca să devină posesorul unui libret CEC pentru turism. Speranţa că ar putea cîştiga o călătorie îl ameţea, iar nopţile i se populară cu vise, în care, vieţuind printre uriaşi, le însufleţea chipurile, chemîndu-i la o nouă existenţă. Cînd se trezea – mai înainte de a adormi din nou – presupunea că busturile aveau braţe (pe măsură!) şi că, întinse după el, îi implorau ajutorul. Se vedea cîştigătorul călătoriei şi, luîndu-şi zborul răspundea chemărilor din depărtare şi din necunoscut.

Cum cîştigul întîrzia şi anii treceau, începu să-şi vîndă din lucruri şi se încîlci într-o complicată ţesătură de împrumuturi de la rude şi prieteni. Toţi cei care-l cunoşteau ajunseseră să i se ferească din cale şi cum îl zăreau răsărindu-le în drum, căutau cel mai apropiat mijloc de a coti pe altă stradă. Devenit o umbră de om, Roşoga trăia doar cu ideea că se va întîlni pînă la urmă, într-un fel sau altul, cu dragele lui pietre calde care-l aşteptau, simţind asta, ştiind asta! Era pirpiriu, cu îmbrăcămintea subţiată şi uzată la maximum, totuşi nepăsător şi izolat. Un singuratic. Nu-l mai ţinea la suprafaţă decît firul de pai al ţelului său secret şi fără sorţi de izbîndă.

În ultima clipă, miracolul se produse: carnetul său CEC ieşi cîştigător. Îi ajustă ruta – de mult calculată şi fixată – după cea oferită prin cîştig, pornind în călătorie pe deplin convins de grandoarea faptei sale. Şi în timp ce cobora ca pe scară meridianele globului, nerăbdarea îi crescu, deveni o flacără mistuitoare. Ca să ajungă la insuliţă tocmi o şalupă mai mare, fără să îi pese că era veche şi rablagită, tîrguindu-se în schimb hain cu proprietarul cu care se avîntă apoi în imensitatea oceanului.

Împlîntat la etrava bărcii, cu privirea aţintită în faţa lui, Roşoga nu mai aştepta decît să zărească pămîntul dorit cu ardoare. În fiecare dimineaţă se interesa dacă a mai rămas mult, iar omul de la cîrmă ridica din umeri,

mestecînd imperturbabil gumă. Pe urmă luminozitatea oceanului bătut de soare cunoscu un fel de intensitate aparte. În înălţime, chiar deasupra călătorilor temerari, se aprinseră cîteva stele roşii, de semnalizare. Ce se întîmplă, se interesă îngrozit Roşoga, de ce ne oprim? Navigatorul de la cîrmă îi arătă din ochi o mică navă cu insemne militare apropiindu-se vertiginos de ei, tăind apa cu un vîrf ascuţit ca un cuţit de măcelărie. Cînd a fost destul de aproape, se văzu că îndrepta către ei nu numai ţevile de tunuri şi mitraliere, ci şi pîlnia unui megafon prin care li se cerea să nu mai înainteze.

Ce vor dumnealor? voi să afle Roşoga şi proprietarul şalupei îl informă sec că li se cere să ia calea înapoi. În zonă se făceau exerciţii militare, se experimentau bombe noi şi aşa mai departe. Mai avem mult? întrebă Roşoga cu gîndul că ar trebui să o ia înot, iar cînd află că nu-i mai desparte decît cel mult o aruncătură de băţ, îi veni ameţeală. Puţin lipsi să nu se arunce în apă. Îl reţinu marinarul, avertizîndu-l că-şi riscă viaţa. Dar să fii atît de aproape de ţel şi să-ţi bareze drumul o voce guturală, cu inflexiuni de ciocan – i se părea insuportabil! El nu voia să se supună şi să se întoarcă, ci să continue cu orice preţ. Nu se temea de bombele nimănui!

Cu multă stăruinţă obţinu în cele din urmă să fie primit de comandantul navei militare. Acestuia, după ce îi expuse intenţia sa de a ajunge la pietrele calde, îi adresă implorarea să nu-l oprească tocmai acum. Prea bătuse lunga cale pînă aici, pentru ca să-i fie de-ajuns numai cîteva explicaţii politicoase şi totodată ferme. Îşi susţinu cît putu mai hotărît nevoia de a atinge ţelul vieţii lui, şi formulă chiar o întrebare patetică: de ce să preschimbe tocmai aici un surîs norocos în exact contrariul lui? De ce să renunţe, cînd a ajuns atît de aproape? Căpitanul navei militare care în loc de nume avea un număr, reacţionă conform consemnului său de militar, punîndu-i hotărît în vedere ciudatului călător că dacă nu se conformează să se retragă şi să-şi ia tălpăşiţa, îşi asuma riscul de a fi scufundat fără nici o discuţie.

Pentru Roşoga a rămas de neînţeles ce anume l-a stopat şi l-a întors din drum. Şi-a reluat slujba, ca şi banala lui existenţă meticuloasă şi singuratică, scurgîndu-se lent şi la fel de tăcut ca şi nisipul din clepsidră. Cei din jur nu remarcau la el, în afara faptului că nu mai umbla după bani de împrumut, decît că avea un tic nervos necunoscut înainte de călătoria lui. Şi anume: din cînd în cînd îşi pipăia obrazul cu palma, clipă cînd închidea ochii şi o lumină ciudată îi pîlpîia pe trăsăturile chipului tăbăcit şi impenetrabil. Dar ce se întîmpla în interiorul lui cînd îşi exercita ticul nimeni nu ştia şi nici nu va afla vreodată.